

ประกาศสภาการพยาบาล

เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาโท สาขาพยาบาลศาสตร์
พ.ศ. ๒๕๕๒ เพื่อให้มีคุณสมบัติที่จะขอสอบวัดความรู้เพื่อรับวุฒิปัต
ร
แสดงความรู้ ความชำนาญ เฉพาะทางการพยาบาล
และการผดุงครรภ์

เพื่ออนุวัติตามความในมาตรา ๗ (๒) แห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ. ๒๕๒๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งกำหนดให้สภาการพยาบาลทำหน้าที่ในการส่งเสริมการศึกษา การบริการ การวิจัย และความก้าวหน้าในวิชาชีพการพยาบาล การผดุงครรภ์ หรือการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ประกอบกับข้อบังคับสภาการพยาบาล ว่าด้วยการออกวุฒิปัตรแสดงความรู้ ความชำนาญเฉพาะทางการพยาบาล และการผดุงครรภ์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งกำหนดให้สถานศึกษาทำการสอนผู้ประกอบวิชาชีพให้เป็นผู้มีความรู้ ความชำนาญเฉพาะทางการพยาบาลและการผดุงครรภ์ในสาขาต่าง ๆ สภาการพยาบาลจึงเห็นควร กำหนดมาตรฐานหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ระดับปริญญาโทสาขาพยาบาลศาสตร์ให้มหาวิทยาลัยที่มีความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลขั้นสูงเฉพาะสาขาทางคลินิก เพื่อให้สถาบันการศึกษานำไป เป็นเกณฑ์มาตรฐานในการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์ต่อไป สภาการพยาบาล โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสภาการพยาบาล จึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ เกณฑ์มาตรฐานนี้เรียกว่า “เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาโทสาขาพยาบาล ศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๕๒”

ข้อ ๒ ให้ยกเลิกเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาโท สาขาพยาบาลศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๔๕ และเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาโท สาขาพยาบาลศาสตร์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕

ข้อ ๓ ให้ใช้เกณฑ์มาตรฐานนี้สำหรับหลักสูตรระดับปริญญาโทที่มุ่งสร้างมหาบัณฑิต สาขาพยาบาลศาสตร์ เพื่อการปฏิบัติการพยาบาลขั้นสูงให้มีคุณสมบัติที่จะขอสอบวัดความรู้เพื่อรับ วุฒิปัตรเป็นผู้มีความรู้ ความชำนาญเฉพาะทางในแต่ละสาขาทางการพยาบาล

ข้อ ๔ ปรัชญา และวัตถุประสงค์

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ในระดับปริญญาโททางพยาบาลศาสตร์ มุ่งผลิตมหาบัณฑิต ทางการพยาบาล ให้มีความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลขั้นสูงเฉพาะสาขาทางคลินิก ที่สามารถ

บูรณาการศาสตร์ด้านการพยาบาล ศาสตร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และผลการวิจัย เพื่อวิเคราะห์ สังเคราะห์ ตัดสินใจ และแสวงหาวิธีการเพื่อแก้ปัญหา และตอบสนองความต้องการของผู้ป่วยและผู้ให้บริการได้อย่างอิสระเป็นองค์รวม สามารถทำวิจัย ใช้ผลการวิจัย และความเป็นผู้นำ ในการปรับปรุงและ/หรือ สร้างนวัตกรรมในการปฏิบัติการพยาบาลหรือระบบบริการพยาบาลให้ครอบคลุมผู้ให้บริการได้อย่างมีคุณภาพ และคุ้มค่าใช้จ่าย

ข้อ ๕ ระบบการจัดการศึกษา

ระบบการจัดการศึกษาใช้ระบบทวิภาค โดยหนึ่งปีการศึกษาแบ่งออกเป็น ๒ ภาค การศึกษาปกติ หนึ่งภาคการศึกษาปกติมีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๑๕ สัปดาห์ สถาบันอุดมศึกษาที่เปิดการศึกษาภาคฤดูร้อน ให้กำหนดระยะเวลาและจำนวนหน่วยกิต โดยมีสัดส่วนเทียบเคียงกันได้กับการศึกษาภาคปกติ

สถาบันอุดมศึกษาใดที่จัดการศึกษาระบบอื่น เช่น ระบบไตรภาค ระบบจตุรภาค ให้ถือแนวทาง ดังนี้

ระบบไตรภาค หนึ่งปีการศึกษาแบ่งออกเป็น ๓ ภาคการศึกษาปกติ รวมภาคฤดูร้อน หนึ่งภาคการศึกษาปกติมีระยะเวลาการศึกษาไม่น้อยกว่า ๑๒ สัปดาห์

ระบบจตุรภาค หนึ่งปีการศึกษาแบ่งออกเป็น ๔ ภาคการศึกษาปกติ รวมภาคฤดูร้อน หนึ่งภาคการศึกษาปกติมีระยะเวลาการศึกษาไม่น้อยกว่า ๑๐ สัปดาห์

ข้อ ๖ การคิดหน่วยกิต

๖.๑ รายวิชาภาคทฤษฎี ที่ใช้เวลาบรรยายหรืออภิปรายปัญหาไม่น้อยกว่า ๑๕ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิตระบบทวิภาค

๖.๒ รายวิชาภาคทดลอง ที่ใช้เวลาฝึกหรือทดลองไม่น้อยกว่า ๓๐ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิตระบบทวิภาค

๖.๓ การฝึกงานหรือการฝึกภาคสนาม ใช้เวลาฝึกเท่ากับ ๖๐ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิตระบบทวิภาค

๖.๔ การค้นคว้าอิสระ ที่ใช้เวลาศึกษาค้นคว้าไม่น้อยกว่า ๔๕ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิตระบบทวิภาค

๖.๕ วิทยานิพนธ์ ที่ใช้เวลาศึกษาค้นคว้าไม่น้อยกว่า ๔๕ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิตระบบทวิภาค

สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาระบบไตรภาค หรือระบบจตุรภาค ให้เทียบเคียงหน่วยกิตกับระบบทวิภาค ดังนี้

ระบบไตรภาค ๑ หน่วยกิตระบบไตรภาค เทียบได้กับ ๑๒/๑๕ หน่วยกิตระบบทวิภาค หรือ ๔ หน่วยกิตระบบทวิภาค เทียบได้กับ ๕ หน่วยกิตระบบไตรภาค

ระบบจตุรภาค ๑ หน่วยกิตระบบจตุรภาค เทียบได้กับ ๑๐/๑๕ หน่วยกิตระบบทวิภาค หรือ ๒ หน่วยกิตระบบทวิภาค เทียบได้กับ ๓ หน่วยกิตระบบจตุรภาค

ข้อ ๓ โครงสร้างหลักสูตรปริญญาโท สาขาพยาบาลศาสตร์ แบ่งการศึกษาเป็น ๒ แผน แผน ก. หน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่า ๔๒ หน่วยกิต

๑. หมวดวิชาแกน ไม่น้อยกว่า ๑๕ หน่วยกิต

๑.๑ แกนของมหำบัณฑิต

ประกอบด้วยเนื้อหาสาระเกี่ยวกับ

- นโยบายและระบบสุขภาพ
- การสร้างศักยภาพของผู้นำ กฎหมายและจริยธรรม
- การวิจัย และการใช้ผลการวิจัย
- ทฤษฎี และแนวคิดทางการพยาบาล

๑.๒ แกนของการปฏิบัติการพยาบาลขั้นสูง

ประกอบด้วยเนื้อหาสาระเกี่ยวกับ

- การประเมินภาวะสุขภาพขั้นสูง (สอดคล้องกับวิชาเฉพาะสาขา)
- วิทยาศาสตร์สุขภาพที่เกี่ยวข้องกับวิชาเฉพาะสาขา เช่น พยาธิสรีระวิทยา

เภสัชวิทยาขั้นสูง ประสาทชีววิทยา วิทยาการระบาด หรือคัพภะวิทยา (Embryology) เป็นต้น

แนวคิด ทฤษฎี การพัฒนาบทบาทผู้ปฏิบัติการพยาบาลขั้นสูง

๒. หมวดวิชาเฉพาะสาขา ไม่น้อยกว่า ๑๒ หน่วยกิต

๒.๑ แนวคิด ทฤษฎี เฉพาะสาขา ไม่น้อยกว่า ๖ หน่วยกิต

๒.๒ ปฏิบัติการพยาบาล เฉพาะสาขา ไม่น้อยกว่า ๖ หน่วยกิต

๓. หมวดวิชาเลือก ไม่น้อยกว่า ๓ หน่วยกิต

๔. วิทยานิพนธ์ ๑๒ หน่วยกิต

แผน ข. หน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่า ๔๒ หน่วยกิต

๑. หมวดวิชาแกน ไม่น้อยกว่า ๑๕ หน่วยกิต

๑.๑ แกนของมหาบัณฑิต ไม่น้อยกว่า ๘ หน่วยกิต

ประกอบด้วยเนื้อหาสาระเกี่ยวกับ

- นโยบายและระบบสุขภาพ
- การสร้างศักยภาพของผู้นำ กฎหมายและจริยธรรม
- การวิจัย และการใช้ผลวิจัย
- ทฤษฎี และแนวคิดทางการพยาบาล

๑.๒ แกนของการปฏิบัติการพยาบาลขั้นสูง ไม่น้อยกว่า ๗ หน่วยกิต

ประกอบด้วยเนื้อหาสาระเกี่ยวกับ

- การประเมินภาวะสุขภาพขั้นสูง (สอดคล้องกับวิชาเฉพาะสาขา)
- วิทยาศาสตร์สุขภาพที่เกี่ยวข้องกับวิชาเฉพาะสาขา เช่น พยาธิสรีระวิทยา

เภสัชวิทยาขั้นสูง ประสาทชีววิทยา วิทยาการระบาด หรืออิมบรียอวิทยา (Embryology) เป็นต้น

- แนวคิด ทฤษฎี การพัฒนามาตรฐานผู้ปฏิบัติการพยาบาลขั้นสูง

๒. หมวดวิชาเฉพาะสาขา ไม่น้อยกว่า ๑๘ หน่วยกิต

๒.๑ แนวคิด ทฤษฎี เฉพาะสาขา ไม่น้อยกว่า ๖ หน่วยกิต

๒.๒ ปฏิบัติการพยาบาล เฉพาะสาขา ไม่น้อยกว่า ๕ หน่วยกิต

๒.๓ สัมมนาปฏิบัติการพยาบาลเฉพาะสาขา ๓ หน่วยกิต

๓. หมวดวิชาเลือก ไม่น้อยกว่า ๓ - ๖ หน่วยกิต

๔. การศึกษาอิสระ ๓ - ๖ หน่วยกิต

ข้อ ๘ หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต ในสาขาดังต่อไปนี้สามารถมีสาขาย่อยได้

๘.๑ สาขาการพยาบาลเด็ก

๘.๑.๑ การพยาบาลเด็กป่วยระยะเฉียบพลันและวิกฤต

๘.๑.๒ การพยาบาลเด็กป่วยโรคเรื้อรัง

๘.๑.๓ การพยาบาลทารกแรกเกิด

๘.๑.๔ การพยาบาลเด็กสุขภาพดีและกลุ่มที่มีภาวะเสี่ยง

๘.๒ สาขาการพยาบาลจิตเวชและสุขภาพจิต

๘.๒.๑ การพยาบาลจิตเวชและสุขภาพจิตเด็ก และวัยรุ่น

๘.๒.๒ การพยาบาลจิตเวชและสุขภาพจิตผู้ใหญ่ ผู้สูงอายุ

๘.๓ สาขาการพยาบาลอายุรศาสตร์-ศัลยศาสตร์

๘.๓.๑ การพยาบาลผู้ป่วยโรคมะเร็ง (Oncology Nursing)

๘.๓.๒ การพยาบาลผู้ป่วยวิกฤต (Critical care nursing)

๘.๓.๓ การพยาบาลผู้ป่วยโรคเรื้อรัง (Chronic illness)

๘.๓.๔ การพยาบาลผู้ป่วยโรคหัวใจหลอดเลือดและทรวงอก (Cardiovascular and thoracic nursing)

๘.๓.๕ การพยาบาลผู้ป่วยออร์โธปิดิกส์และฟื้นฟูสภาพ (Orthopedics and rehabilitation nursing)

๘.๓.๖ การพยาบาลผู้ป่วยโรคไตและผู้ป่วยที่ได้รับการบำบัดทดแทนไต (Renal and Renal Replacement therapy)

๘.๓.๗ การพยาบาลผู้ป่วยบาดเจ็บและฉุกเฉิน (Trauma and Emergency nursing)

๘.๔ สาขาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน

๘.๔.๑ การพยาบาลอาชีวอนามัย

๘.๔.๒ การพยาบาลเวชปฏิบัติครอบครัว

๘.๔.๓ การพยาบาลอนามัยโรงเรียน

๘.๔.๔ การพยาบาลเวชปฏิบัติทางตา

ข้อ ๕ คุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอนนักศึกษาในหลักสูตร ประกอบด้วยคุณสมบัติดังต่อไปนี้

๕.๑ มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ชั้นหนึ่ง และ

๕.๒ สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโททางการพยาบาลในสาขานั้น ๆ หรือได้รับวุฒิบัตรแสดงความรู้ ความชำนาญเฉพาะทางการพยาบาลและการผดุงครรภ์ในสาขานั้น ๆ จากสภาการพยาบาล และ

๕.๓ มีผลงานทางวิชาการที่สนับสนุนและก่อให้เกิดความก้าวหน้าในการปฏิบัติการพยาบาลขั้นสูงที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ทั้งในวารสารและการประชุมวิชาการต่าง ๆ และ

๕.๔ มีส่วนร่วมในการพัฒนาการเรียนการสอนและการประเมินผลการเรียนการสอนให้ทันสมัยอยู่เสมอ และ

๕.๕ มีการศึกษาหรือประสบการณ์ที่สนับสนุนประสิทธิภาพของการสอนในวิชาที่รับผิดชอบ

๕.๖ มีหลักฐานแสดงกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการพยาบาลขั้นสูงในสาขานั้น ๆ ข้อใดข้อหนึ่งดังต่อไปนี้

๕.๖.๑ การปฏิบัติการพยาบาลโดยตรง

๕.๖.๒ การพัฒนาศักยภาพของบุคลากรพยาบาล อย่างเป็นระบบและมีความต่อเนื่อง

๕.๖.๓ การพัฒนาระบบ/นวัตกรรมทางการพยาบาลอย่างต่อเนื่อง

หมายเหตุ อาจารย์ที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาเอกสาขาพยาบาลศาสตร์ แต่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทในสาขาอื่น ๆ จะต้องมีประสบการณ์และผลงานวิชาการตรงกับสาขาที่สอน ซึ่งต้องผ่านการพิจารณาเห็นชอบจากคณะกรรมการอำนวยการฝึกอบรมและการสอบความรู้ ความชำนาญเฉพาะทางการพยาบาลและการผดุงครรภ์

ข้อ ๑๐ ในการจัดการศึกษาภาคปฏิบัติเพื่อเตรียมผู้ปฏิบัติการพยาบาลขั้นสูงในบทบาทของผู้เชี่ยวชาญทางคลินิก (Clinical Nurse Specialist) มีข้อกำหนดดังนี้

๑๐.๑ ต้องจัดการศึกษาภาคปฏิบัติในโรงพยาบาลระดับตติยภูมิ หรือระดับตติยภูมิที่มีการแบ่งสาขาหลักชัดเจน

๑๐.๒ จะต้องมีผู้ป่วยหรือกลุ่มผู้ใช้บริการในสาขาหลักจำนวนเพียงพอที่จะให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์ตามสมรรถนะในสาขานั้น ๆ

๑๐.๓ ในกรณีที่แหล่งฝึกภาคปฏิบัติมีพยาบาลผู้เชี่ยวชาญทางคลินิกที่ได้รับวุฒิบัตรจากสภาการพยาบาลอยู่ นักศึกษา อาจารย์ และผู้เชี่ยวชาญทางคลินิกจะต้องปฏิบัติงานร่วมกัน

๑๐.๔ อัตราส่วนระหว่างอาจารย์ หรืออาจารย์พี่เลี้ยงที่สอนภาคปฏิบัติต่อนักศึกษา ๑:๔

๑๐.๕ ต้องมีอาจารย์พยาบาลหรืออาจารย์พี่เลี้ยงที่ได้รับวุฒิบัตรจากสภาการพยาบาลเป็นอาจารย์สอนภาคปฏิบัติ

ข้อ ๑๑ ในการจัดการศึกษาภาคปฏิบัติเพื่อเตรียมผู้ปฏิบัติการพยาบาลชั้นสูงในบทบาทพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน (Nurse Practitioner) มีข้อกำหนดดังนี้

๑๑.๑ ต้องจัดการศึกษาภาคปฏิบัติในหน่วยบริการระดับปฐมภูมิ และในชุมชน

๑๑.๒ ต้องมีผู้ป่วย/ผู้ใช้บริการจำนวนเพียงพอที่จะให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์ตามสมรรถนะในสาขาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน

๑๑.๓ ต้องมีแพทย์ อาจารย์พยาบาล หรือพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชนที่สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโทและได้รับหนังสืออนุมัติบัตรสาขาเวชปฏิบัติทั่วไป (การรักษาโรคเบื้องต้น) จากสภาการพยาบาล หรือเป็นผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทสาขาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน

๑๑.๔ อัตราส่วนระหว่างอาจารย์ หรืออาจารย์พี่เลี้ยงที่สอนภาคปฏิบัติต่อนักศึกษา ๑:๒

ข้อ ๑๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๒

วิจิตร ศรีสุพรรณ

นายกสภาการพยาบาล